

Revista del Baix Empordà

X @RBaixEmporda - @revistabaixemporda - rbaixemporda

Art i territoris

L'Homenot Lluís Molinas

L'àliga marcenca,
el fantasma de les Gavarres

Art romànic:
Santa Maria de Colomers

L'Àliga i el Drac de la Bisbal,
Bé Cultural d'Interès Nacional

Dos calongins a l'Àragó

Josep Dalmau i Carles
(3a part)

Palamós, entre el món real
i el món sobrenatural

Verges vol recuperar
un vitrall de Rafael Masó

El tema

Les exposicions d'aquest estiu: cultura diversa

Rossend Casanova (Doctor en Història de l'Art)

Un any més, l'activitat expositiva al Baix Empordà ens porta diferents disciplines: dibuix, escultura, fotografia, ceràmica o disseny gràfic en són bons exemples. Proposem un recorregut per algunes d'aquestes iniciatives estivals.

Divulgar el patrimoni natural

L'exposició d'enguany que la Fundació Mascort ha presentat a la Casa Galibern de Torroella de Montgrí duu per títol "El mar a l'horitzó. Ocells i mamífers marins i els ocells més bells del món", i mostra un centenar de

làmines amb reproduccions d'animals dibuixats per científics reconeguts. Comissariada pels ornitòlegs Jordi Sargatal i Josep del Hoyo, aquesta mostra presenta una selecció de les més de 1.200 làmines que il·lustren les 11.000 espècies d'ocells que hi ha al món, un treball realitzat durant vint anys de feina. Els nostres lectors reconeixeran aquestes làmines perquè són les que van il·lustrar les dues obres principals de Lynx Edicions: *Handbook of the Birds of the World* i *Handbook of the Mammals of the World*, editorial fundada per Ramon Mascort.

Resulta interessant veure l'ordre taxonòmic dels ocells (ordre evolutiu), per això uns semblen iguals a d'altres amb només lleugeres diferències, i també tot

Diverses de les làmines que poden veure's a la Casa Galibern, a l'exposició "El mar a l'horitzó. Ocells i mamífers marins i els ocells més bells del món". Foto: Fundació Mascort. © Robin Townsend

La sala d'exposicions del Museu de Fotografia Contemporània de la Fundació Vila Casas a Torroella de Montgrí, amb diverses fotografies de Leopold Samsó. Foto: Marc Lemonche-Coll

el procés que el treball ha comportat, doncs s'han arribat a consultar exemplars de museus per tal que el dibuix fos el més precís possible.

La mostra és també una evidència de la diversitat mundial i la necessitat de la preservació dels ecosistemes on viuen les espècies, sovint en perill i exposats als canvis climàtics globals o altres amenaces com la contaminació. En aquest sentit, la iniciativa s'emmarca en el compromís de col·laboració entre la Fundació Mascort i la Fundació Philippe Cousteau Unió dels Oceans – Espai Mascort, que properament obrirà la seu científica a l'Estartit.

La vida retratada

La Fundació Vila Casas presenta al Museu de Fotografia Contemporània, que té al Palau Solterra de Torroella de Montgrí, l'exposició "Tan lluny, tan a prop", dedicada al fotògraf barceloní Leopold Samsó, de qui es poden veure un centenar de fotografies en blanc i negre. La comissària Pilar Parcerisas proposa un recorregut per diversos espais i personatges, en la seva majoria dels anys vuitanta del segle passat. De fet, el fotògraf és conegut pels seus retrats, alguns d'ells de personalitats ben famoses del món de l'art i la cultura.

Samsó es dedicà brillantment a la fotografia publicitària, alhora que desenvolupà un treball personal com a fotògraf d'una singularitat tal que el fan difícilment comparable a altres mirades fotogràfiques que coneixem. Les seves fotografies es fixen en la simetria, l'equilibri i la visió teatral dels espais, per això el propi autor confessa que, abans de disparar, sovint solia fer un dibuix previ per tal de visualitzar el desig final.

Segons Parcerisas, la fotografia de Samsó "no té res a veure amb la poètica de l'instant, sinó més aviat amb l'estètica i la poètica de la permanència." Una selecció de les imatges que el fotògraf ha donat a la Fundació Vila Casas es poden veure en aquesta mostra, dividida en cinc apartats: els "Rostres de la cultura", les "Imatges de la cultura hispànica", la "Barcelona canalla", el "Fotògraf com a etnògraf" i els "Paisatges del silenci".

Un interessant audiovisual on l'autor explica el seu treball i les seves motivacions personals clou l'exposició.

Celebrant Joan Gardy Artigas

El Museu d'Escultura Contemporània de Palafrugell dedica l'exposició d'aquest estiu a Joan Gardy Artigas amb el títol "La mà rebel" que, a la manera d'una retrospectiva, vol ser també un d'homenatge a la seva trajectòria. N'és el comissari l'especialista en Art contemporani Ricard Bru, que proposa un viatge pel seu treball artístic.

Dividida en diferents sales, la primera mostra els orígens de Gardy Artigas, on poden copsar-se els referents i les influències del seu pare i els artistes amics que el van envoltar, com Joan Miró o Pablo Picasso. Aquestes relacions, i les d'altres artistes de gran projecció, com Dalí o Giacometti –amb els que va col·laborar– permeten copsar la interessant evolució de la seva obra. D'aquest primer àmbit s'accedeix a les altres sales que exposen únicament el seu treball, en part inèdit i majoritàriament escultòric, i altres temes que l'han seduït, com l'Àsia oriental i els gèneres prehistòrics.

La part final presenta la seva obra monumental, vista per molts i coneguda per pocs. Grans escultures com el monument "Porta per una ciutat" (1974) a l'A-7 prop de Girona, "La Porta Blava" (1973) a les muntanyes franceses de Chamonix, "Terra i foc" (1983) situada a l'avinguda Diagonal de Barcelona, o el monument "Mil·lenari de Gallifa" (1999) a la ciutat del Vallès Occidental, són alguns dels seus treballs.

Un ADN molt artesà

La Casa Estudi Caterina Roma de Púbol ha presentat una mostra singular, diríem que inesperada. El nom ja ho diu tot: "Un assumpte de família". I és que està feta per un tàndem consanguini amb dues branques d'una mateixa família. Així, les belles i texturades ceràmiques de Caterina Roma dialoguen amb els mobles

Jordi Ribaudí i Caterina Roma en plena conversa a la presentació de la mostra "Un assumpte de família" a Púbol. Foto: Marc Lemonche-Coll

de fusta i cuir que ha dissenyat el seu cosí germà, Jordi Ribaudí. El resultat posa en valor l'artesania artística i la importància de les arrels familiars, magníficament harmonitzades en unes composicions on tots els objectes interactuen entre ells.

Podem dir que Ribaudí és l'artista convidat a casa, i durant la presentació es va posar en evidència la bona sintonia entre els cosins, els records d'infantesa i la satisfacció compartida de qui treballa amb passió i

amb amor per l'art i el treball manual.

Jordi Ribaudí va néixer en el si d'una família d'industrial del barri de l'adoberia del Rec d'Igualada (Barcelona). Inquiet i creatiu, explora el món de l'artesanía i la producció manual després d'una llarga i reeixida trajectòria en el camp del disseny industrial. Entre els seus seients, destaquen els tamborets que recorden els cavalls d'infants, però que en realitat estan fets amb parts dels tambors que es feien servir a les adoberies per a tractar el cuir. En algunes de les seves peces hi ha pell, material amb el que experimenta i que li recorda la seva família, que havia dirigit una fàbrica de cuir.

Els millors cartells de Palamós

A la Capella del Carme de Palamós s'ha presentat l'exposició homenatge "Ernest Moradell, pioner del disseny gràfic", amb la que s'ha fet justícia a un palamosí destacat, nascut el 1920 i conegut principalment per la seva obra cartellística i gràfica.

Comissariada per Antoni Monturiol i Arcadi Moradell, fill del dissenyador, es presenten una seixantena de peces, entre les quals destaca el cartell turístic de Palamós que va dissenyar el 1967 en ocasió del concurs que convocà l'Ajuntament. És un treball que té molta vinculació amb la seva obra pictòrica i en el qual es veu la façana marítima de la vila, molt esquemàtica, amb un tractament molt geomètric de les superfícies arquitectòniques dels edificis. La proposta pictòrica s'acompanya del cartell imprès, de gran potència visual. Recordem que els quaranta cartells participants a aquella convocatòria es van exposar, aleshores, a l'avui desapareguda galeria Tramontan.

Entre els altres cartells, destaquem els dedicats a diferents multinacionals, com Pepsi-Cola (c. 1954), Nestlé

La proposta original i el cartell "Visite Palamós" d'Ernest Moradell que pot veure's a l'exposició homenatge que se li dedica a la Capella del Carme. Foto: Marc Lemonche-Coll

(1962) o Cervezas Damm (1964), però també aquells institucionals, com Fira de Barcelona amb les sèries "Expoquímica" (anys 60 i 70) o la Dirección General de Información y Turismo amb "Mantenga limpia España" (1963). En aquest cas, la difusió va ser a nivell estatal i es van utilitzar els mitjans d'aquell moment, com cartells, tanques publicitàries i anuncis a la ràdio i a la televisió. Moradell encara va dissenyar uns quants cartells per a aquesta campanya que es desenvolupà entre 1964 i 1967.

L'exposició es completa amb fragments del documental televisiu "Costa Brava, sorra, sol i sexe" dirigit per Felip Solé, on Moradell parla de la creació de la marca turística, però també de com ell feia la seva feina de publicista i dissenyador en el marc del boom turístic dels anys 1960 i 1970. Entre altres col·leccions públiques i privades, l'obra de Moradell pot veure's al Museu del Disseny de Barcelona.

L'escultura on Josep Ensesa, d'esquena al mar, mira la urbanització de S'Agaró que va promoure i que enguany celebra el seu centenari.

Foto: Marc Lemonche-Coll

està feta a mida real i que s'ha extret, mitjançant la tecnologia 3D, de diverses imatges en blanc i negre. El relleu s'ha obtingut amb un programa informàtic que modela, renderitza, compon, escala les proporcions i fa retocs. Així, una vegada introduïdes les imatges, s'aconsegueix generar el mateix relleu que obtindria un escultor fent-lo en fang a mà. Després s'imprimeix en 3D un motlle a mida natural i, tot seguit, es va fondre la peça final, que ha realitzat i finançat la foneria Benito, amb la participació de la família Ensesa.

En paral·lel, al Palau Robert de Barcelona s'hi pot veure la mostra "S'Agaró 1924-2024. Arquitectura i cultura a la Costa Brava", comissariada per Jordi Falgàs i Sebastià Roig, que proposa un recorregut visual per l'arquitectura i l'urbanisme que han convertit a aquest conjunt residencial en un referent de projecció internacional, mostrant els esdeveniments socials i culturals que ha viscut S'Agaró durant aquests 100 anys.

S'Agaró celebra el seu centenari

"El catalanisme el faig amb les pedres", aquesta frase és del promotor Josep Ensesa Gubert (1892-1981), l'artífex de S'Agaró, que va impulsar la urbanització d'aquest racó de la Costa Brava i el va projectar al món. Creat el 1924 com a exponent arquitectònic d'estiueig junt amb una àmplia oferta de paisatges, oci, cultura, esport i instal·lacions turístiques de primer nivell, a S'Agaró hi han sojornat personalitats d'arreu del món i encara avui manté l'essència d'aquella època. En ocasió del seu centenari s'inaugurarà la mostra exterior "S'Agaró 1924-2024. Camí de Ronda", que pot veure's al llarg del passeig que separa l'urbanització del mar i que explica, mitjançant plafons, els continguts principals que conformen la història del lloc, des de la flora i la fauna al tipus de construccions, les pel·lícules que s'hi van filmar o les personalitats que el van visitar.

Cal dir que el 25 de maig, al migdia, en ocasió de la inauguració de l'exposició, es descobrí l'escultura de bronze "Josep Ensesa Gubert" que s'ha instal·lat a la plaça del Mirador. L'interessant d'aquesta estàtua és que

Fundació Mascort. Casa Galibern (Torroella de Montgrí)

El mar a l'horitzó

Fins al 13 d'octubre

www.fundaciomascort.com

Fundació Vila Casas.

Palau Solterra, Torroella de Montgrí

Leopold Samsó. Tan lluny, tan a prop

Fins al 17 de novembre

Can Mario, Palafrugell

Joan Gardy Artigas. La mà rebel

Fins al 24 de novembre

www.fundaciovilacasas.com

Casa Estudi Caterina Roma. Ca l'Humà, Púbol

Jordi Ribaudi: Un assumpte de família

Fins al 28 de juliol

<https://caterinaroma.com>

Capella del Carme. Espai d'Art i Patrimoni. Palamós

Ernest Moradell, pioner del disseny gràfic

Fins al 13 d'octubre

<https://museudelapesca.org>

Camí de Ronda de S'Agaró

S'Agaró 1924-2024. Camí de Ronda

Fins al 15 de gener de 2025

<https://centenari-sagaro.cat/activitats/sagaro-1924-2024-cami-de-ronda/>